

DRETS HUMANS I REPRESSIÓ POLÍTICA

Els drets humans a la Xina, Rússia i els Estats Units

Jimena Reyes, Ilya Nuzov, Hugo Gabbero

Diversos manifestants es protegeixen amb paraigües i altres objectes durant les protestes a Hong Kong, el 18 de novembre de 2019. Fotografia: Studio Incendo, CC BY 2.0 via Wikimedia Commons

El segle XXI és definitivament un segle multipolaritzat. Els darrers anys s'han caracteritzat pel retorn de les tensions entre les principals potències regionals, en particular, entre els Estats Units i la Xina, amb Rússia reclamant l'estatus de superpotència. La Xina intenta obertament promoure el seu model polític i convertir-se en la primera potència econòmica mundial, mentre que Rússia sembla més interessada a desacreditar les democràcies i augmentar la seva esfera d'influència. En tot això, els Estats Units s'han limitat a voler mantenir la seva condició hegemònica i de líder econòmic mundial. Podríem descriure aquests tres països per mitjà d'una gradació, en què la Xina seria una dictadura assumida i Rússia encara mantindria l'aparença d'una democràcia, tot i que només de manera nominal, però dins del seu «propi model», amb un partit lleial que domina l'esfera política, unes eleccions ridícules i la vulneració de les llibertats més fonamentals. Els Estats Units, per la seva banda, van demostrar durant les darreres eleccions presidencials que les garanties democràtiques encara funcionen i que l'alternança en el poder entre els demòcrates i els republicans encara és possible malgrat el populisme de Trump. En aquest context, aquest article compara la repressió política en aquests tres països i quin impacte hi té la COVID-19.

1. Repressió política a la Xina, Rússia i els Estats Units

La repressió política té moltes similituds entre la Xina i Rússia: si el Partit Comunista xinès s'ha mantingut aferrat al poder des de la creació de la República Popular de la Xina el 1949 i l'ha convertit en un estat monopartidista *de facto*, el partit Rússia Unida de Putin ocupa el poder des de fa unes dues dècades. En tots dos estats la dissidència no es tolera i es recorre sistemàticament a la repressió. Tots dos sistemes polítics es basen en lleis molt repressives, vastes estructures de seguretat i un poder judicial amb plena capacitat per controlar, espantar, assetjar, criminalitzar i detenir arbitràriament els dissidents. Tot i que l'espai cívic no es veu afectat pel mateix grau de restriccions als Estats Units, les motivacions polítiques fonamenten certs processos i persisteixen la discriminació estructural i la violència policial contra la població afroamericana. La justícia nord-americana i les forces de l'ordre s'han instrumentalitzat de vegades per perseguir els defensors i defensores dels drets dels denunciants i dels migrants, entre d'altres. Durant l'Administració de Trump, es va segrestar sistemàticament l'espai democràtic per mitjà d'ordres executives, notícies falses i incitació a la violència, una situació que va augmentar el grau de violència política al país i ha deixat perillosament dividida la societat dels EUA.

1.1. Repressió política dominada pel Partit Comunista xinès a la Xina continental i més enllà

La vida política a la Xina està dominada pel Partit Comunista xinès (PCX), que supervisa els òrgans de govern centrals, provincials i locals. El 2018, el president Xi Jinping va manifestar la seva intenció de governar indefinidament després que el cos legislatiu de la Xina modifiqués la constitució per eliminar la limitació de la legislatura presidencial. Aquesta decisió també va marcar una fita important en l'augment de la repressió sota el comandament de Xi Jinping.

En aquest espai dominat pel PCX, qualsevol oposició o expressió política de dissidència topa amb una forta repressió. Les ONG nacionals s'enfronten a un sistema de registre realment complicat, que en realitat permet que les autoritats els imposin un control ferri i els apliquin mesures arbitràries. A més, des del 2017, una llei prohibeix que les ONG estrangeres facilitin finançament a les ONG locals. En conseqüència, alguns grups decideixen treballar sense un estatus oficial o bé opten per formes jurídiques diferents de les d'una ONG, amb els problemes que això comporta. En aquest entorn altament repressiu a la Xina, els pocs defensors dels drets humans i les ONG independents que actuen al país s'enfronten a una criminalització constant.

El juliol del 2020, Chen Yuang, Liu Dazhi i Wu Gejianxiong, membres de l'ONG Changsha Funeng, van ser tots acusats d'un delictes «d'incitació a la subversió del poder de l'Estat», de conformitat amb l'article 105, apartat 2, del Codi penal xinès. S'enfronten actualment a una pena de cadena perpètua per haver defensat el dret a la salut de grups marginalitzats i discriminats per mitjà de litigis. L'article 105, apartat 2, s'ha utilitzat sovint per perseguir persones, com ara defensors dels drets humans i advocats, en l'exercici i la defensa dels drets humans bàsics. D'acord amb aquesta disposició, un gran

nombre de dissidents han estat detinguts, empresonats o enviats a camps per a la «reeducació per mitjà del treball». Sovint es priva els dissidents de la seva llibertat en condicions molt dures, com és el cas del Premi Nobel de la Pau 2010 Liu Xiaobo, que va morir el 2017 d'un càncer que no va ser tractat durant la seva detenció. Li Ming-Che, un defensor taiwanès que treballa en la promoció dels drets civils i polítics a Taiwan i a la Xina, va ser detingut el març del 2017 a la Xina i ha rebut maltractaments de manera continuada des que va ser detingut. Més recentment, el 22 d'octubre del 2020, l'advocat de drets humans Chang Weiping va ser condemnat a «vigilància residencial en una localització designada», una forma de desaparició forçada. Sis dies abans que el detinguessin, havia publicat un comunicat per mitjà d'un vídeo de YouTube a les xarxes socials, en què denunciava les tortures físiques i psicològiques que va rebre durant una detenció prèvia el gener del 2020 per càrrecs derivats de l'article 105, apartat 2. Per exemple, explica que el van lligar a una «cadira tigre».

El dret a la informació al país també està estrictament limitat. L'Estat i els mitjans privats xinesos estan sotmesos al control ferri del PCX, mentre que els periodistes estrangers que intenten treballar al país cada cop es troben més obstacles sobre el terreny. Segons Reporters Sense Fronteres, més de 100 periodistes i bloguers estan detinguts en condicions que posen en perill les seves vides. A banda dels defensors dels drets humans i els periodistes, qualsevol ciutadà pot ser empresonat per comentar articles publicats a les xarxes socials o en aplicacions de missatgeria, o simplement per compartir continguts en línia.

A més, la repressió política aplicada en nom de «l'antiseparatisme» o «la lluita contra el terrorisme» continua sent particularment greu al Tibet, Xinjiang i, ara, a Hong Kong. A Xinjiang els uigurs són sotmesos a vigilància intrusiva, detencions arbitràries i adoctrinaments forçats. Els últims anys, les autoritats han aplicat una sèrie de mesures fèrries generalitzades a la regió, que han produït l'empresonament de més d'un milió de persones en més de 380 centres de detenció. La detenció arbitrària i de llarga duració d'Ilham Tohti, defensor dels drets dels uigurs i guanyador del Premi Sakharov el 2019, és l'exemple més emblemàtic d'aquesta repressió sistemàtica. El 2006, Ilham Tohti va fundar un lloc web uigur moderat per debatre qüestions socials lligades a les relacions entre l'ètnia uigur i l'ètnia han, en articles publicats tant en xinès com en uigur. Segons les autoritats xineses, el lloc web va instigar els disturbis violents a la província de Xinjiang el 2009, que van produir la mort de més de 200 persones. En conseqüència, es va clausurar el web i Ilham Tohti va ser detingut el gener del 2014, suposadament per haver «incitat al separatisme», i posteriorment va ser condemnat a cadena perpètua.

Més recentment, la Xina també ha incrementat la repressió política a Hong Kong, en un intent d'aplicar el govern autoritari de Pequín a la Regió Administrativa Especial (RAE) i posar en risc el paquet de llibertats de les quals es beneficien els ciutadans de Hong Kong des que el Regne Unit va cedir la regió a la Xina el 1997. L'any 2014 ja s'havien produït grans protestes a favor de la llibertat electoral, que posteriorment es van convertir en la Revolució dels Paraigües després que la Xina anunciés que Pequín impediria que els candidats es presentessin a les eleccions del 2017. El 2019 es va desencadenar una altra lluita de poder entre els protestants a favor de la democràcia i Pequín després que el

govern local de Hong Kong introduís la Llei de modificació de la llei de delinqüents fugitius, una llei avortada que pretenia autoritzar l'extradició a la Xina continental. Aquest moviment va donar lloc a una cadena de protestes massives que es van combatre amb gasos lacrimògens, bales de goma i canons d'aigua i van produir una multitud de detencions. Després de fracassar en l'intent d'augmentar el seu control sobre Hong Kong per mitjà d'un govern dirigit des de Pequín, la capital va decidir exportar obertament el seu arsenal legal repressiu a Hong Kong, en detriment de la Llei bàsica progressiva de Hong Kong.

La Xina ha incrementat la repressió política a Hong Kong. La recent Llei de seguretat nacional del 30 de juny de 2020 criminalitza una àmplia varietat de conductes definides de manera imprecisa i vaga, com la subversió o la connivència amb un país estranger. La pena màxima és la cadena perpètua

El 30 de juny del 2020, el mateix president de la Xina, Xi Jinping, va signar la Llei de la República Popular de la Xina per salvaguardar la seguretat nacional a la Regió Administrativa Especial de Hong Kong (també coneguda com a Llei de seguretat nacional), que substitueix les lleis existents de Hong Kong si són «incoherents» amb la nova llei. La Llei de seguretat nacional reflecteix la mateixa legislació draconiana que hi ha en vigor a la Xina continental i que criminalitza una àmplia varietat de conductes definides de manera imprecisa i vaga. La llei enumera quatre categories de delictes contra la seguretat nacional: 1) secessió; 2) subversió; 3) activitats terroristes; i 4) connivència amb un país estranger o elements externs per posar en risc la seguretat nacional. La pena màxima per a les persones que són declarades culpables de les quatre categories de delictes és la cadena perpètua. Aquestes disposicions es poden aplicar fins i tot a residents no permanents de Hong Kong per actes comesos «des de fora de Hong Kong». La llei va fundar l'Oficina per a la Protecció de la Seguretat Nacional (OPSN), amb seu a Hong Kong, sota el control directe de Pequín, fet que permet investigar i emprendre accions legals contra les persones de conformitat amb la Llei de procediment penal de la Xina i altres lleis xineses relacionades, així com judicis a porta tancada en casos «relacionats amb secrets d'Estat o l'ordre públic». La llei també permet l'escrutini i la interferència directes de Pequín en les operacions de les ONG i els mitjans estrangers a Hong Kong i, per tant, estableix les bases per al govern autoritari de la Xina sobre la RAE.

1.2. Les polítiques repressives de Rússia sota la presidència de Vladímir Putin

Rússia és un estat autoritari amb una legislació superficial i una quasi absència de l'Estat de dret [1]. El poder polític està concentrat en mans del president Vladímir Putin, que confia en les vastes estructures de seguretat i els tribunals per aplicar lleis dissenyades per reprimir qualsevol forma de dissidència política i limitar la societat civil.

Cada cop és més elevat el nombre d'activistes, periodistes, defensors dels drets humans i polítics que han estat processats, empresonats o, fins i tot, assassinats [2], per haver desafiat políticament Putin o el seu partit Rússia Unida, per haver criticat les polítiques del règim o haver posat en dubte els valors prevalents o la narrativa històrica [3]. Els defensors de les llibertats fonamentals del col·lectiu LGTBI s'enfronten a assetjaments i persecucions [4]; diversos membres de la comunitat van patir una purga brutal a Txetxènia el 2017 [5]. Després de l'annexió de Crimea el 2014, a la llista d'enemics del Kremlin s'hi van afegir els patriotes ucraïnesos, les religions i ètnies minoritàries, com els tàrtars de Crimea, i altres grups que el Govern considera extremistes. El nombre de presos polítics a Rússia actualment és de 362, el més elevat des de l'època de Bréjnev [6].

La repressió s'ha aguditzat gradualment durant l'última dècada, particularment després de les protestes del 2011 i 2012 contra el frau a les eleccions parlamentàries [7]. Les organitzacions de drets humans han identificat més de 50 lleis que des d'aleshores han augmentat el control sobre els mitjans, han incrementat els càstigs per les reunions pacífiques, han limitat la llibertat d'associació i han creat nous delictes d'extremisme i terrorisme per sufocar els discursos polítics no desitjats [8].

El 20 de juliol del 2012 la modificació de la Llei d'organitzacions no comercials va imposar el requisit segons el qual les ONG que acceptessin finançament estranger i participessin en «activitats polítiques» s'havien de registrar com a «agents estrangers» [9]. La definició vaga del terme «activitat política» ha estat interpretada lliurement pel Ministeri de Justícia i els tribunals per incloure-hi organitzacions que vetllen pels drets humans, promouen l'educació històrica i la memòria de les víctimes de les repressions soviètiques, lluiten contra el VIH, supervisen les eleccions i fan estudis sociològics [10]. Per mitjà d'una modificació del 2019, es va ampliar l'àmbit d'aplicació de la Llei d'agents estrangers per actuar contra bloguers i periodistes a títol individual [11].

Les autoritats van estrènyer el cercle al voltant de la llibertat d'expressió i de reunió per sufocar qualsevol oposició a les polítiques internes impopulars i les agressions estrangeres, particularment pels volts de l'annexió de Crimea [12]. El maig del 2014, una modificació de la Llei federal sobre la informació exigia que els proveïdors de serveis d'Internet i propietaris de llocs web emmagatzemessin les dades personals, la correspondència i el contingut dels seus blogs durant sis mesos i donessin accés a les dades al Servei Federal de Seguretat (FSB), el successor del KGB, en cas que així se sol·licités, sota amenaça de bloqueig de l'accés i de multes [13]. Una altra mesura va prohibir la «rehabilitació del nazisme», amb la criminalització de la divulgació intencionada d'informació falsa en relació amb les activitats de la Unió Soviètica a la Segona Guerra Mundial [14]. Per mitjà de diverses mesures es va ampliar la llista de delictes extremistes i terroristes i es van incrementar les penes de presó i les multes pels delictes existents [15].

El juliol del 2014 les autoritats van introduir el nou article 212.1 del Codi penal rus, que imposava una responsabilitat penal per la participació en protestes o actes electorals no autoritzats després d'una tercera sanció administrativa dictada per un tribunal en 180 dies. El Tribunal Constitucional, inesperadament, va dictar sentència a favor del sol·licitant Ildar Dadin, que va ser la primera persona sancionada en virtut de la nova llei i torturada durant

la seva condemna de dos anys i mig a la presó, i va establir que el càstig penal per aquestes infraccions havia de ser proporcional al perill públic real causat per un delictes. No obstant això, des de Dadin, almenys dues persones més han estat condemnades en virtut d'aquesta llei a penes exorbitants pel simple fet d'haver participat en actes polítics pacífics, sense que es complís l'element de «perill públic» [16].

Potser la tendència repressiva més alarmant, que va començar poc després d'un altre cicle de protestes contra la corrupció i el Govern el 2017 i el 2018, és la invenció per part de les autoritats de l'existència de grups extremistes integrats per joves amb una activitat social i política que sovint pertanyen a grups antifeixistes o anarquistes [17]. Dinou homes i dones, els més joves dels quals tenien 17 anys en el moment de la detenció, van ser acusats d'haver format part de les organitzacions extremistes Syet (la «Xarxa») i Novoie Velitxie (la «Nova Grandesa») o d'haver-hi participat, amb l'objectiu de perpetrar actes terroristes o derrocar el Govern [18]. Es van aplicar alguns dels delictes d'extremisme afegits el 2014 [19], fet que va donar lloc a estrictes sentències d'entre dos anys i mig i divuit anys de presó [20], basades en proves falsificades. Molts dels joves suposadament van ser torturats [21]; dos es van fer una incisió als canells davant del tribunal com a protesta per les acusacions [22].

A Rússia, no hi ha hagut eleccions lliures o competitives des de la dècada de 1990. El nombre de presos polítics ha crescut radicalment arran de les protestes de 2019 a Moscou contra el frau a les eleccions municipals

A Rússia no hi ha hagut unes eleccions lliures, justes o competitives des de la dècada de 1990. Segons l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa (OSCE), les eleccions presidencials del 2018 van mancar d'una competència real i es van celebrar en un context de grans limitacions de les llibertats fonamentals [23]. El nombre de presos polítics ha augmentat radicalment arran de les protestes de Moscou del 2019 contra el frau a les eleccions municipals [24], que es van caracteritzar per un ús excessiu de la força, detencions arbitràries i la persecució legal de gairebé 3.000 protestants pacífics. Molts d'aquests protestants van rebre penes de presó severes. L'activista Konstantin Kotov va ser condemnat, segons la llei Ildar Dadin declarada inconstitucional, a dos anys i mig de presó per haver-se manifestat individualment [25].

1.3. La repressió política als Estats Units

Els Estats Units són una democràcia. No obstant això, la seva història durant el segle XX ha quedat esquitxada per episodis de repressió dins el seu territori. Els més destacats en són el maccarthisme i la criminalització dels objectors de consciència durant la guerra del Vietnam i els seus seguidors. Actualment, al segle XXI, les tres tendències més preocupants, aguditzades per la presidència de Trump, són la criminalització dels

denunciants, la criminalització dels defensors dels migrants i la discriminació i la violència contra els afroamericans.

Criminalització indeguda dels denunciants i els defensors dels migrants

Efectivament, ja abans de Trump, els Estats Units criminalitzaven indegudament els denunciants, en concret en el camp de la seguretat, tal com mostren els casos d'Assange (un ciutadà australià que va revelar documents classificats dels Estats Units a través de la seva plataforma WikiLeaks, en concret, sobre els abusos comesos pels nord-americans durant les guerres de l'Iraq i l'Afganistan) i Snowden (un ciutadà nord-americà que va revelar l'existència del programa de vigilància mundial de l'Agència de Seguretat Nacional [NSA]). Aquest fenomen s'ha intensificat amb l'Administració de Trump. L'Administració d'Obama havia renunciat a demanar l'extradició d'Assange, mentre que durant l'Administració de Trump el sistema judicial va fer aquesta sol·licitud en dues ocasions el 2019. S'enfronta a 175 anys de presó. Obama també va commutar la sentència de Chelsea Manning, la soldat que va ser condemnada a 35 anys de presó per divulgar missatges de la diplomàcia dels EUA a WikiLeaks. Va ser detinguda i va complir un any de presó entre el 2019 i el 2020 per negar-se a declarar contra Assange.

De la mateixa manera, els defensors dels drets dels immigrants, en concret dels immigrants indocumentats, ja eren objecte de procediments legals en cas de guiar, alimentar o donar aigua als migrants que es trobaven en llocs com ara el desert d'Arizona, en aplicació del delictes federal d'acollida d'immigrants il·legals del 1999 «per ajudar una persona estrangera de la qual es té un coneixement raonable que es troba en situació irregular als EUA o que no disposa de permís de treball oferint-li transport, allotjament o ajuda per trobar feina». Des de l'arribada de Donald Trump, les ONG han notat un augment de la criminalització dels defensors dels migrants en aplicació d'aquesta llei, però també per mitjà de diverses tècniques d'assetjament dirigides sobretot als defensors dels drets dels migrants que són migrants, refugiats, sol·licitants d'asil, defensors dels drets humans indocumentats, dones o homosexuals [26]. Tot això en el context de les polítiques il·lícites de Trump per fer retrocedir de manera massiva desenes de milers de sol·licitants d'asil a la frontera entre Mèxic i els EUA i el retorn forçat a Mèxic de desenes de milers de sol·licitants d'asil d'acord amb la política del «Quedeu-vos a Mèxic» (*Remain in Mexico*).

Discriminació i violència estructurals contra la població afroamericana com a forma de repressió política

El tractament aplicat per la policia i el poder judicial a la població afroamericana, incloses les detencions preventives i les execucions extrajudicials, que són molt més nombroses per a aquesta població que per a la població blanca, constitueix una discriminació contra aquest grup que, al mateix temps, es podria considerar una repressió política. Efectivament, la magnitud d'aquest fenomen al segle XXI, combinada amb la història d'esclavitud i, posteriorment, la segregació racial dels ciutadans nord-americans afroamericans als Estats

Units i la legitimació dels supremacistes blancs per Trump, es pot equiparar a un fenomen de repressió política. Analitzem la situació amb més detall.

Tal com assenyala el professor Alston: als Estats Units hi continua havent una segregació crònica de la societat. «Els ciutadans afroamericans tenen 2,5 vegades més probabilitats que els ciutadans blancs de ser pobres, el seu índex de mortalitat infantil és 2,3 vegades més elevat que el de la població blanca, el seu índex d'atur és més del doble que el dels ciutadans blancs, acostumen a guanyar només 82,5 centaus per cada dòlar que guanyen els seus homòlegs blancs, la seva renda domèstica de mitjana se situa per sota de dos terços de la dels ciutadans blancs i el seu índex d'empresonament és 6,4 vegades més elevat que el dels ciutadans blancs. Aquesta estadística vergonyosa només es pot explicar per la discriminació estructural permanent basada en la raça que reflecteix el llegat perdurable de l'esclavitud. Irònicament, els polítics i els principals mitjans de comunicació distorsionen aquesta situació per suggerir que la pobresa als Estats Units està relacionada majoritàriament amb la població afroamericana, fet que desencadena una sèrie de respostes racistes i encoratja la població blanca a interpretar la pobresa com una qüestió de raça. Amb massa freqüència el missatge malintencionat i erroni que vol transmetre una part dels mitjans és que “els afroamericans ganduls viuen a costa dels esforçats treballadors blancs”» [27].

El sistema judicial i la policia són els que perpetren de manera activa aquesta discriminació: els empresonaments massius i la violència policial, incloses les execucions extrajudicials, contribueixen al desempoderament polític i a la repressió. Les persones afroamericanes van ser el 28 % de les persones assassinades per la policia el 2020, tot i representar només el 13 % de la població [28]. Si ets afroamericà i vas desarmat tens un 30 % més de probabilitats de morir a mans de la policia que un ciutadà blanc [29]. El 98,3 % dels assassinats causats per la policia entre el 2013 i el 2020 no s'ha traduït en una condemna penal dels agents. En relació amb els empresonaments massius, als Estats Units, es preveu que un de cada tres nens afroamericans nascuts avui serà condemnat a presó, en comparació amb un de cada 17 nens blancs [30]. El 66 % dels joves condemnats a mort són persones de color [31].

La policia no es pot considerar un organisme neutral. Durant els últims 40 anys, l'expansió de les polítiques amb objectius racials com la d'aturar i registrar (*stop-and-frisk*) [32] i la «guerra contra les drogues» han ajudat a promoure l'empresonament massiu als EUA de les persones de color. Això es produeix en un context d'un augment de la militarització de les forces policials. Molts departaments policials locals als Estats Units han augmentat radicalment el seu grau de militarització en les últimes dècades i l'ús d'equips de tipus militar emprats en intervencions dels SWAT (*Special Weapons and Tactics*) i operacions similars s'aplica de manera desproporcionada a grups històricament marginalitzats [33]. En un estudi de la Unió Americana per les Llibertats Civils (ACLU) es va observar que el 42 % de les persones afectades per una incursió dels SWAT per executar una ordre de registre eren afroamericanes [34].

Als Estats Units hi continua havent una segregació crònica de la

societat. El sistema judicial i la policia són qui perpetra de manera més activa la discriminació racial: els empresonaments massius i la violència policial contribueixen al desempoderament polític i a la repressió

Aquesta discriminació arriba fins a tal punt que la història de la postsegregació als Estats Units també està marcada pels assassinats de ciutadans afroamericans per la policia. Fins i tot els casos que han arribat als titulars han quedat totalment impunes. L'últim assassinat va ser el de George Floyd, estrangulat durant una llarga estona per un agent de policia al mig del carrer. Com va reafirmar la Comissió Interamericana de Drets Humans (CIDH): els assassinats de George Floyd (Minnesota, 2020) i els de Trayvon Martin (Sanford, 2012), Michael Brown (Missouri, 2014), Eric Garner (Nova York, 2014), Tamir Rice (Ohio, 2014), Alton Sterling (Los Angeles, 2016), Philando Castile (Minnesota, 2016), Terence Crutcher (Oklahoma, 2016), Breonna Taylor (Kentucky, 2020), així com altres assassinats de ciutadans afroamericans a conseqüència de la violència policial racial, no són actes aïllats de violència, sinó que formen part d'un procés històric i estructural de discriminació sistemàtica basada en l'origen ètnic i racial als Estats Units. La Comissió observa que aquests delictes greus s'emmarquen en un context d'impunitat històrica i d'una rendició de comptes insuficient o inexistent del sistema judicial i les institucions policials, respectivament [35].

2. L'efecte de la pandèmia en la repressió política a la Xina, Rússia i Estats Units

2.1. La Xina: una repressió aguditzada per les circumstàncies extraordinàries de la COVID-19

Des del brot epidèmic de COVID-19 a principi del 2020 a Wuhan, la vigilància del conjunt de la població ha augmentat considerablement per mitjà de les anomenades «aplicacions de salut» per a mòbils: a final de febrer del 2020, almenys 15 províncies i ciutats xineses van anunciar el desplegament d'aquestes aplicacions, que s'afegeixen al gran nombre d'eines de vigilància que ja estan en ús, com ara el reconeixement facial i el seguiment de dades telefòniques. Aquestes aplicacions de salut, dissenyades per fer un seguiment dels desplaçaments i l'estat de salut de qualsevol persona per mitjà d'un codi QR encara eren necessàries a final del 2020 per accedir a molts restaurants, estacions de metro, oficines, parcs, centres comercials i, fins i tot, blocs de pisos.

En l'àmbit polític, les autoritats han aprofitat la situació excepcional desencadenada per la pandèmia, d'una banda, per intentar minimitzar la cobertura periodística negativa sobre el virus i les seves conseqüències nacionals i, de l'altra, per prendre més mesures agressives contra qualsevol forma de dissidència o oposició.

A principi del 2020, les notícies sobre el brot epidèmic inicial es van suprimir sense embuts. El Dr. Li Wenliang, de l'Hospital Central de Wuhan, que va ser un dels primers

professionals sanitaris que va intentar compartir informació i alertar sobre el nou coronavirus, i que va acabar morint per aquesta malaltia, va ser reprovat per fer preguntes, intimidat i se li va exigir silenci. Altres denunciants i activistes, com ara l'advocat Chen Qiushi i el resident de Wuhan Fang Bin van ser assetjats de manera similar i van desaparèixer forçosament. Poc després, el PCX va intensificar el desplegament de l'arsenal de seguretat pública del país per fer un seguiment i detenir els activistes i ciutadans corrents que compartissin informació sobre el brot epidèmic de COVID-19. Entre l'1 de gener i el 26 de març del 2020, l'ONG Defensors Xinesos dels Drets Humans (DXDH) va documentar 897 casos relacionats amb usuaris d'Internet xinesos sancionats per la policia pel seu discurs a la xarxa o per compartir informació sobre la COVID-19. Un d'aquests era l'advocat de drets humans Xu Zhiyong, detingut el 15 de febrer després de publicar una carta punyent que exigia la dimissió del president Xi Jinping per la mala gestió de la crisi de la COVID-19. Un mes després, el Sr. Xu va ser acusat, com calia esperar, «d'incitar a la subversió del poder de l'Estat».

Durant els últims mesos, les quarantenes sumàries, imposades freqüentment després que els detinguts completessin les anteriors, han sigut una altra manera de reprimir la dissidència. Per exemple, Li Wenzu, la dona de l'advocat de drets humans Wang Quanzhang, alliberat l'abril del 2020, no va poder portar el seu fill a visitar el seu pare a Shandong perquè aquest últim estava en quarantena i la policia els va negar l'opció de comunicar-s'hi per vídeo. Molts altres activistes en quarantena han estat detinguts sense que les seves famílies en tinguessin coneixement, se'ls ha negat el dret de comunicar-se amb l'exterior, se'ls ha mantingut en localitzacions secretes i no se'ls ha donat l'opció d'autoaïllar-se a casa. Aquest règim de quarantenes ha facilitat a les autoritats xineses una nova eina arbitrària i poderosa per detenir dissidents, basant-se en suposades raons sanitàries.

Tornant a Hong Kong, potser tampoc no és coincidència que Pequín aconseguís estrènyer el cercle al voltant de la RAE per mitjà de la Llei de seguretat nacional l'estiu del 2020, un moment en què la màxima prioritat per a la majoria dels països del món era la lluita contra la COVID-19 a casa. En mig de la crisi sanitària persistent a tot el món, sembla que Pequín ha aprofitat la disminució de l'escrutini extern per continuar intensificant la seva repressió política, tant a la Xina continental com fora de les seves fronteres, sense por de les conseqüències. O gairebé. La promulgació de la Llei de seguretat nacional efectivament ha desencadenat una resposta contradictòria de la comunitat internacional: mentre que moltes nacions democràtiques han condemnat rotundament el moviment de Pequín, altres països que es troben sota la influència de la Xina, com ara Laos, Vietnam, Cambodja, Birmània, Corea del Nord i Sri Lanka, han donat suport a la promulgació de la llei per part de Pequín.

Les autoritats xineses han aprofitat l'excepcionalitat de la pandèmia per fer més agressives les mesures contra qualsevol forma de dissidència o oposició

Aquesta divisió es va posar de manifest al Consell de Drets Humans de les Nacions Unides quan, a final de juny del 2020, 27 països van presentar davant del Consell un comunicat que criticava la Llei de seguretat nacional mentre que, al mateix temps, davant del mateix Consell, es va llegir un altre comunicat que expressava el suport a aquesta llei, signat per uns altres 53 països. Cal destacar que gairebé la totalitat d'aquests 53 països participen en l'aplicació dels projectes de la Iniciativa del Cinturó i Ruta de la Seda de la Xina, una altra iniciativa impulsada per Xi Jinping que, amb l'excusa del desenvolupament econòmic, pretén exportar les polítiques autoritàries i la influència de Pequín més enllà de les fronteres de la Xina.

2.2. Rússia

Les tendències repressives identificades anteriorment s'han aguditzat amb la pandèmia de la COVID-19. La crisi ha servit perquè el president, que l'ha utilitzat per impulsar canvis radicals a la Constitució russa, encara s'atrinxeri més [36]. Es tracta de canvis que es van introduir inicialment el 20 de gener del 2020 i que restringeixen la llibertat d'expressió i de reunió, el dret a la intimitat i el dret a un judici just.

Les mesures restrictives a Rússia es van adoptar segons una llei federal molt general que delegava la regulació de les mesures de confinament i quarantena en els governs locals i les autoritats regionals [37]. Mai no es va introduir un estat d'emergència a escala nacional, presumiblement per evitar una major càrrega econòmica per al Govern central. En canvi, el 19 de març del 2020, tots els subjectes de la Federació Russa van introduir un règim d'«alerta elevada» [38]. L'1 d'abril del 2020 una llei federal va introduir sancions més estrictes per a les infraccions comeses durant l'estat d'emergència, una epidèmia o un període de quarantena [39]. El 2 d'abril del 2020, el Govern va aprovar unes normes de conducta sota el règim d'«alerta elevada», que regulaven els mitjans de circulació per a les persones i el transport [40].

Llibertat de reunió i detencions arbitràries

Mentre que les restriccions relatives als esdeveniments públics i les reunions massives primer variaven entre regions pel que fa a l'àmbit d'aplicació i els temps, a final de març del 2020 es van prohibir tots els esdeveniments públics i reunions massives a 45 de les 85 regions de Rússia [41]. Aquests tancaments van anar acompanyats de les recomanacions del Cap Mèdic de l'Estat, que va anunciar restriccions de les «reunions massives» [42]. A la pràctica aquest terme també s'ha estès a les manifestacions individuals, que no requereixen autorització d'acord amb la legislació russa. A final de maig del 2020, la policia de Moscou va arrestar set periodistes i un escriptor que es manifestaven de manera individual i pacífica en solidaritat amb altres periodistes detinguts [43]. Van ser acusats de participar en una reunió pública no autoritzada i d'incomplir l'ordenança municipal segons la qual es prohibien les «reunions públiques i tota mena de reunions massives» [44].

Les restriccions de les reunions pacífiques no s'han aplicat de manera sistemàtica a tot el país. Es va permetre que algunes protestes continuessin mentre que d'altres, com ara una

manifestació a Moscou contra les modificacions constitucionals, prevista per al 22 de març del 2020, no es van autoritzar i no es va oferir cap data o hora alternativa als organitzadors [45]. Encara que la desfilada del Dia de la Victòria del 9 de maig es va ajornar a l'últim minut, els assaigs, en què participaven 15.000 membres de les forces armades, es van mantenir durant tot el mes d'abril, tot posant en perill el dret a la vida dels participants [46]. Les protestes massives a Khabàrovsk, a l'extrem oriental de Rússia, contra la detenció arbitrària aparent del popular major Serguei Furgal, el juliol del 2020, han pogut continuar intermitentment [47].

Una protesta pública massiva que va tenir lloc a Vladikavkaz, la capital d'Ossètia del Nord, a la regió del Caucas del Nord, al juny, va ser dispersada a la força i desenes de participants van ser detinguts, més de 60 dels quals van ser condemnats posteriorment per «incompliment de les demandes lícites dels agents de policia» [48]. L'organitzador, Vadim Txeldiyev, un popular videobloguer i cantant d'òpera, va ser detingut durant dos mesos a Sant Petersburg diversos dies abans de la manifestació i s'enfronta a càrrecs addicionals, entre els quals el d'«incitació pública de l'extremisme», que comporta una condemna de fins a cinc anys de presó [49].

Llibertat d'expressió

Hi ha dos aspectes problemàtics en relació amb la llibertat d'expressió durant la pandèmia de la COVID-19: l'accés a informació fiable sobre la pandèmia, d'una banda, i les restriccions del discurs crític amb la gestió de la crisi, de l'altra.

En relació amb el primer, les organitzacions de drets humans, els periodistes i els investigadors han assenyalat una manca d'informació precisa sobre el nombre de persones infectades i l'índex de mortalitat i han identificat una tendència dominant cap a l'encobriment de casos d'infecció pel risc que el personal hospitalari emprengui accions legals [50]. Els treballadors sanitaris que han parlat amb els mitjans de comunicació sobre el nombre de casos, que creix ràpidament, a les institucions on treballen ho han fet de manera anònima per por de perdre la feina si parlen obertament [51].

S'ha reprimit qualsevol crítica de la gestió que el Govern ha fet de la crisi. El 31 de març del 2020, els legisladors russos van adoptar un paquet de lleis «antivirus» que va augmentar les sancions per la divulgació intencionada d'informació falsa o inexacta sobre les circumstàncies que suposen una amenaça per a la vida i la seguretat dels ciutadans en èpoques d'emergència pública [52]. La nova llei complementa l'anomenada legislació «contra les notícies falses» de 2019 que criminalitza la «divulgació intencionada d'informació falsa de rellevància pública» que «posi en perill la vida o la salut dels ciutadans, la propietat o l'ordre públic» [53]. Observadors independents van identificar més de 200 processos administratius i penals d'acord amb les disposicions sobre «notícies falses» el 2020 [54]. D'aquests, només dos casos feien referència a la persecució d'agents públics. Dissent dels 42 casos de persecució penal estan relacionats amb declaracions fetes per activistes, periodistes, bloguers i polítics [55]. Per aquesta raó, la llei de «notícies falses» s'ha convertit en una eina de censura, dissenyada per impedir que els periodistes

facin un escrutini de l'actuació del Govern durant la crisi, com, per exemple, per haver publicat informació sobre la manca d'aparells de ventilació [56]. El Govern ha instrumentalitzat la resta de la legislació repressiva a la seva disposició per aplicar aquestes mesures fèrries. Els últims sis mesos, ha enviat més de 15.000 sol·licituds a Yandex, el portal de cerca més popular de Rússia, per sol·licitar dades sobre els usuaris, el 84 % de les quals es van acceptar [57].

Usurpació addicional del poder

Abans de l'aparició de la pandèmia, Putin havia proposat la modificació constitucional de 14 articles de la Constitució per, entre altres motius, formalitzar la capacitat dels tribunals russos de negar-se a aplicar les decisions dels organismes dels tractats internacionals [58], prohibir eficaçment els matrimonis entre persones del mateix sexe, atorgar al president la facultat d'acomiadar els jutges del Tribunal Constitucional i regular el discurs sobre el paper de la Unió Soviètica a la Segona Guerra Mundial [59]. Tot i que no estava recollida en cap norma de procediment, les autoritats van celebrar una votació constitucional a tota la nació en un intent d'atorgar un aire de legitimitat a la modificació proposada.

A Rússia, les organitzacions de drets humans, els periodistes i els investigadors han assenyalat una manca d'informació precisa sobre el nombre de persones infectades i l'índex de mortalitat. També s'ha reprimit qualsevol crítica de la gestió del govern

Abans de la votació, prevista inicialment pel 22 d'abril, Putin va introduir una altra mesura que legalitzaria l'anul·lació de les seves legislatures presidencials prèvies i que li permetria presentar-se a les eleccions del 2024 i exercir de president fins a l'any 2036, si sortís escollit. En l'anomenat referèndum, que va tenir lloc entre el 25 de juny i l'1 de juliol a conseqüència de la pandèmia, es va demanar als electors que votessin «sí» o «no» en relació amb un sol paquet de més de 200 mesures, el canvi més radical de la Constitució des que va ser adoptada el 1993. La votació no va complir la legislació russa ni les normes internacionals. En concret, el requisit d'una campanya justa i transparent, l'accés als observadors, un procediment de votació transparent i altres criteris que garanteixen un procés electoral democràtic no es van respectar plenament. Es van notificar diverses infraccions del codi electoral: frau, votacions múltiples, l'obligació d'alguns treballadors de votar contra la seva voluntat, una campanya deslleial i l'incompliment dels procediments a les meses electorals [60].

2.3. Gestió i efectes de la COVID-19 derivats de l'Administració de Trump

Els Estats Units són el país amb la xifra més elevada de morts per COVID-19 (248.000) i un dels països amb l'índex més elevat per cada 100.000 habitants. La gestió desastrosa de la COVID-19 de l'Administració de Trump ha posat de manifest el caràcter populista del seu règim i ha empitjorat la repressió política contra els grups del moviment *Black Lives Matter*, que denuncien la violència policial contra els ciutadans afroamericans. Tot això va tenir un efecte contrari al que esperava el president Trump.

Des de l'inici oficial de la pandèmia, la gestió de Trump es va caracteritzar pel desdeny i el rebuig de les opinions dels experts, inclosos els de l'Organització Mundial de la Salut (OMS), que defensaven el confinament social i l'aïllament per fer front a la pandèmia. Aquest rebuig es va expressar mitjançant la minimització del perill, la negació explícita a seguir les recomanacions dels experts, humiliacions, sancions o acomiadaments dels especialistes. Així, Trump afirmava al març que el risc de propagació de la COVID-19 als Estats Units era molt baix i que el virus desapareixeria amb l'augment de les temperatures a l'abril. Posteriorment, en declarar l'estat d'emergència al país, va anunciar que no es posaria mascareta. Va afirmar o va donar a entendre en moltes ocasions, fins i tot el setembre del 2020, que l'índex de mortalitat als Estats Units estava inflat i que no s'ajustava a la realitat. Sovint humiliava en públic els seus assessors en matèria de salut [61]. Aquesta actitud contra l'elit, contra els científics, és típica del populisme. Segons Mudde i Kaltwasser, el populisme és una ideologia que divideix la societat en dos grups: les persones pures i l'elit corrupta. En el discurs populista, l'elit està organitzada com una oligarquia o una casta tirana que ha aconseguit el monopoli del poder polític, però també econòmic, cultural i dels mitjans, en detriment del poble. El clam dels populistes és fer triomfar la voluntat general d'aquesta «majoria silenciosa» per mitjà d'un enllaç directe i sense intermediaris [62].

No obstant això, una altra tendència durant la pandèmia va ser la instrumentalització i l'encoratjament d'aquesta població «pura» perquè fes servir les protestes i la violència per reafirmar el seu desacord amb la política dels experts, centrada en la prevenció per mitjà del confinament, el distanciament i l'ús de mascaretes. Tots aquests elements es van sumar als temes als quals acostumava a recórrer, com ara el racisme i les crítiques contra els mitjans i contra l'elit. Des de mitjan abril, Trump encoratjava les protestes contra les mesures de contenció i distanciament decretades pels governadors d'alguns estats, mentre que amb prou feines criticava els excessos o la violència d'aquelles administracions. Aquestes demostracions inicialment contra les mesures de la pandèmia als Estats Units eren cada cop més violentes, organitzades i armades. Trump, per exemple, va descriure els protestants armats que van atacar el Govern de Michigan a final d'abril al crit «Que la tanquin!», en referència a la governadora, de la manera següent: «Són bona gent, però estan enfadats» [63].

Aquestes manifestacions, que van tenir lloc en més de la meitat dels estats, tot i ser relativament petites (com a molt a cadascuna hi van participar uns milers de persones),

tenien molta visibilitat als mitjans. Estaven integrades principalment per seguidors de Trump, inclosos diversos grups d'extrema dreta, alguns dels quals fundats per persones properes a Trump [64]. A més, segons una investigació de l'Associated Press, almenys 40 d'aquests grups de Facebook que havien estat creats per grups conservadors o partidaris de les armes van anar evolucionant el mes de juny i les seves converses es van començar a centrar a atacar les protestes del Black Lives Matter, després de la mort de George Floyd [65]. La manera que Trump tenia de parlar i tractar aquelles manifestacions contrasta radicalment amb la manera que va tractar les manifestacions del #BlackLivesMatter.

Des de l'assassinat de George Floyd el maig del 2020 en plena pandèmia, milions de nord-americans han demostrat arreu dels EUA el seu desacord amb la violència racial exercida per la policia. Les investigacions demostren que el 93 % d'aquestes protestes no van ser violentes [66]. Malgrat això, desenes de milers de manifestants, activistes i partidaris del *Black Lives Matter* han estat detinguts i centenars s'enfronten a càrrecs molt greus, alguns dels quals inclouen penes de cadena perpètua.

Per exemple, a Salt Lake City, Utah, Madalena McNeil i dues persones més van ser acusades de llançar pintura a l'oficina del fiscal general i de trencar finestres durant una protesta el 9 de juliol. Es va acusar el grup d'un delictes de vandalisme i disturbis i els fiscals hi van afegir l'«agreujant» d'«actuació com a banda organitzada». Això significa que el grup es podria enfrontar a una pena de cadena perpètua [67].

Un altre exemple és el de Colin Mattis i Urooj Rahman, tots dos advocats compromesos amb la justícia social, d'origen afroamericà i sud-asiàtic, respectivament, i que van ser detinguts i acusats pel govern federal suposadament d'haver intentat cremar un cotxe de policia abandonat i de carbonitzar-ne l'interior. Per aquest suposat dany a la propietat, un delictes rutinari de la llei estatal, s'enfronten a càrrecs federals que comporten una pena obligatòria mínima de 45 anys de presó. Aquests són els tipus de càrrecs que normalment van lligats als accidents amb un gran nombre de víctimes. Dos jutges federals van decidir que Colin i Urooj podien ser alliberats de manera segura sota fiança i així es va fer, fins que el Govern va prendre la decisió altament inusual de presentar un recurs a la sentència [68]. De la mateixa manera que centenars d'altres protestants detinguts i acusats, ara esperen el judici.

Milers de manifestants i activistes del moviment Black Lives Matter han estat detinguts, i centenars s'enfronten a càrrecs molt greus, fins i tot a penes de cadena perpètua. La criminalització d'un moviment tan poderosament pacífic ha tingut un efecte dissuasiu

Aquest ús desproporcionat i la instrumentalització del dret penal constitueixen una repressió política. La màxima autoritat dels Estats Units, Donald Trump, que va donar suport o es va negar a criticar les manifestacions dels supremacistes blancs, però que va

declarar que les de BLM eren un «símbol d'odi» i va afirmar sense proves que el moviment «Antifa» «atacarà les nostres llars» [69], també va publicar el 26 de juny una ordre executiva per emprendre mesures legals per sancionar els protestants del Black Lives Matter en la mesura més gran possible permesa per la llei federal [70].

La criminalització indeguda d'un moviment que era tan poderosament pacífic evidentment ha tingut un efecte dissuasiu, a més de reproduir el mateix racisme que les manifestacions denunciaven, ja que un gran nombre dels manifestants detinguts pertanyen a minories ètniques. Aquesta política és totalment contradictòria amb la de molts estats i ciutats, que sembla que es van adonar del caràcter sistèmic del racisme de les forces policials i es van comprometre a aplicar-hi una sèrie de reformes.

3. Conclusions i recomanacions

Hi ha moltes diferències entre els sistemes polítics i els recursos econòmics disponibles dels tres Estats en qüestió, però es poden observar certes tendències comunes, destacades per la resposta oficial a aquesta situació sense precedents. En primer lloc, mentre que les elits polítiques governants han sol·licitat una resposta sòlida i eficaç a la pandèmia de la COVID-19, les autoritats dels EUA, Rússia i la Xina en general han fet una molt mala gestió de la resposta a la crisi. En segon lloc, tots tres Estats, en més o menys mesura, han manipulat la pandèmia per incrementar el seu atac als drets humans. L'impacte sobre determinats drets ha estat diferent: a la Xina i a la Rússia autoritàries, on la llibertat de reunió s'ha reprimat greument, el focus s'ha centrat a restringir la llibertat d'expressió sobre l'abast de la crisi i les respostes insuficients de l'Estat. Aquest és concretament el cas de la Xina, on es va originar el virus. A Rússia, a més de fer servir les lleis «antivirus» per impedir les protestes públiques i arrestar periodistes, bloguers i defensors dels drets humans, l'accés deficient als tribunals ha facilitat l'adopció de sentències especialment estrictes contra altres acusats dels casos «Xarxa» i «Nova Grandesa», així com una sorprenent sentència de 13 anys contra el presoner polític i historiador Iuri Dmitriev [71], i ha evitat el clamor públic que aquests casos d'alt perfil normalment haurien despertat [72]. Als Estats Units democràtics, la reacció violenta de les autoritats s'ha dirigit principalment a la llibertat de reunió, que ha afectat de manera desproporcionada la població afroamericana.

Aquestes tendències negatives és probable que continuïn a la Xina i a Rússia fins ben entrat el 2021 per les deficiències sistèmiques en relació amb els drets humans i l'estat de dret. Per invertir les tendències actuals a la Xina i a Rússia, les autoritats han d'adoptar mesures sistèmiques que reforcin l'estat de dret, garanteixin unes eleccions lliures i justes, la separació de poders i la independència del sistema judicial. En les circumstàncies polítiques actuals a Rússia i a la Xina, s'han d'adoptar les mesures transitòries següents:

- La informació sobre salut pública, en concret en relació amb la crisi de la COVID-19, s'hauria de divulgar de manera precisa, oportuna i oberta. Les denúncies d'ocultació de la gravetat de la crisi s'haurien d'investigar i s'haurien d'aplicar mesures eficaces per fer front a la manca d'equipaments mèdics i llits d'hospital.

- La legislació sobre notícies falses i seguretat nacional s'hauria de revocar o no s'hauria d'utilitzar de manera arbitrària perquè tingui un efecte dissuasiu del discurs crític amb la gestió de la crisi feta pel Govern.

El proper canvi en el màxim nivell polític ofereix un bri d'esperança per als Estats Units, i el president Joe Biden s'haurà d'assegurar de fer front al llegat antidemocràtic de Trump de manera oportuna. Una de les primeres qüestions que haurà d'afrontar Biden sobre aquesta qüestió serà l'amnistia necessària dels manifestants perseguits per mitjà de figures legals inadequades i desproporcionades. Les nostres recomanacions per a les autoritats dels Estats Units són les següents:

- Cal permetre que els periodistes, activistes, bloguers i defensors dels drets humans facin la seva feina amb llibertat i sense interferències de tercers.
- Les autoritats s'han d'assegurar que les comunitats especialment vulnerables (incloses les dones i les nenes, els migrants, les persones amb discapacitat i la gent gran) no siguin discriminades en termes d'atenció sanitària, suport al benestar i accés a la informació sobre salut pública.
- S'han d'establir unes garanties sòlides per a l'ús de les tecnologies remotes i les vistes virtuals amb una revisió i supervisió habituals.
- S'ha d'aplicar una vigilància i un control policials independents; formació inicial i continuada sobre drets humans, mediació de conflictes i reducció de la violència amb una perspectiva ètnica i racial; adoptar mesures especials per a l'accés eficaç a la justícia per als ciutadans afroamericans marginalitzats i altres comunitats minoritàries.

REFERÈNCIES

- 1 — Freedom House. [Disponible en línia](#).
- 2 — BUSHUEV, Mikhail. *Boris Nemtsov: The man who dared to criticize Vladimir Putin*. [Disponible en línia](#).
- 3 — HUMAN RIGHTS WATCH. *World Report 2019: Russia*. [Disponible en línia](#).
- 4 — L'anomenada Llei de propaganda homosexual, adoptada el 2013, que prohibeix la divulgació d'informació sobre l'equivalència social de les relacions sexuals tradicionals i no tradicionals. Llei núm. 135-FZ, de 29 de juny del 2013, de modificació de l'article 5 de la Llei federal sobre la protecció dels nens davant d'informació perjudicial per a la seva salut i desenvolupament i determinats actes legislatius de la Federació Russa sobre la protecció dels nens davant d'informació que promou el rebuig dels valors de la família tradicional.

- 5 — ORGANITZACIÓ PER A LA SEGURETAT I LA COOPERACIÓ A EUROPA. *OSCE Rapporteur's Report under the Moscow Mechanism on alleged Human Rights Violations and Impunity in the Chechen Republic of the Russian Federation*. [Disponible en línia](#). OSCE, 20 de desembre del 2018.
- 6 — HUMAN RIGHTS CENTER. *Memorial*. [Disponible en línia](#).
- 7 — INTERNATIONAL EXPERT COMMISSION. *May 6, 2012 events on Bolotnaya square. Assessment by the International Expert Commission*. [Disponible en línia](#).
- 8 — FEDERACIÓ INTERNACIONAL PELS DRETS HUMANS. *Russia 2012 - 2018: 50 anti-democracy laws entered into force within last presidential mandate*. [Disponible en línia](#).
- 9 — Llei federal núm. 121-FZ, de 20 de juliol del 2012, sobre la introducció de modificacions en els diferents actes legislatius de la Federació Russa relatius a la regulació del funcionament de les organitzacions no comercials que exerceixen les funcions d'un agent estranger.
- 10 — EURASIANET. *Россия: иностранных агентов станет больше*. [Disponible en línia](#).
- 11 — RADIO FREE EUROPE/RADIO LIBERTY. *Putin Signs Amendments Allowing Large Fines For 'Foreign Agents' Law Violations*. [Disponible en línia](#).
- 12 — Resolució núm. 68/262 de l'Assemblea General de les Nacions Unides, de 27 de març del 2014.
- 13 — Llei federal núm. 97-FZ, de 5 de maig del 2014, sobre les modificacions de la Llei federal sobre la informació, les tecnologies de la informació i la protecció de la informació i determinats actes legislatius de la Federació Russa sobre l'optimització de l'intercanvi d'informació mitjançant xarxes d'informació i telecomunicacions.
- 14 — Article 354.1 del Codi penal de la Federació Russa.
- 15 — Vegeu, per exemple, la Llei núm. 5-FZ, de 3 de febrer del 2014, sobre les modificacions del Codi penal de la Llei federal i l'article 31 del Codi de procediment penal de la Federació Russa i la Llei núm. 130-FZ, de 5 de maig del 2014, sobre la modificació de determinats actes legislatius de la Federació Russa.
- 16 — ORGANITZACIÓ MUNDIAL CONTRA LA TORTURA. *Russian Federation: Continuing judicial harassment and arbitrary detention of Mr. Konstantin Kotov*. [Disponible en línia](#).
- 17 — AMNISTIA INTERNACIONAL. *Russia: Prosecution for membership of a non-existent «terrorist» organization must stop*. [Disponible en línia](#).
- 18 — KAGANSKIKH, Andrey. *"The Network": how Russian security services are targeting Russian anarchists and anti-fascists*. [Disponible en línia](#).
- 19 — Llei núm. 130-FZ, de 5 de maig del 2014, sobre la modificació de determinats actes legislatius de la Federació Russa.
- 20 — RADIO FREE EUROPE/RADIO LIBERTY. *Seven Russian Activists Given 'Horrific' Sentences On Terror Charges*. [Disponible en línia](#).
- 21 — AMNISTIA INTERNACIONAL. *Russian Federation: The Network case, shrouded in secrecy and marred by numerous torture allegations*.

- 22 — BRITISH BROADCASTING CORPORATION. *Russians accused of extremism cut wrists in court.* [Disponible en línia.](#)
- 23 — ORGANITZACIÓ PER A LA SEGURETAT I LA COOPERACIÓ A EUROPA. *Russian presidential election well administered, but characterized by restrictions on fundamental freedoms, lack of genuine competition, international observers say.* [Disponible en línia.](#)
- 24 — FEDERACIÓ INTERNACIONAL PELS DRETS HUMANS. *Brutal Repression of Protests in Moscow: a complete account of violations.* [Disponible en línia.](#)
- 25 — RADIO FREE EUROPE/RADIO LIBERTY. *Russian Opposition Activist Kotov's Prison Term Shortened.* [Disponible en línia.](#)
- 26 — FRONT LINE DEFENDERS; RED TDT; LIS-JUSTICIA EN MOVIMIENTO; PRAMI UNIVERSIDAD IBEROAMÉRICA. *Defenders beyond borders: migrant rights defenders under attack in central america, mexico & the united states.* [Disponible en línia.](#)
- 27 — ALSTON, Philip. *UN Report of the Special Rapporteur on Extreme Poverty and Human Rights on His Mission to the United States of America.* [Disponible en línia.](#)
- 28 — MAPPING POLICE VIOLENCE. *Mapping Police Violence.* [Disponible en línia.](#)
- 29 — MAPPING POLICE VIOLENCE. *Mapping Police Violence.* [Disponible en línia.](#)
- 30 — NATIONAL ASSOCIATION FOR THE ADVANCEMENT OF COLORED PEOPLE. *Criminal Justice Fact Sheet.* [Disponible en línia.](#)
- 31 — NATIONAL ASSOCIATION FOR THE ADVANCEMENT OF COLORED PEOPLE. *Criminal Justice Fact Sheet.* [Disponible en línia.](#)
- 32 — Vegeu, per exemple, la jurisprudència liderada pel CCR a NY: CENTER FOR CONSTITUTIONAL RIGHTS. *New Stop-and-Frisk Report: NYPD Racial Bias Persists.* [Disponible en línia.](#)
- 33 — COMISSIÓ INTERAMERICANA DE DRETS HUMANS; ORGANITZACIÓ DELS ESTATS AMERICANS. *African Americans, Police Use of Force, and Human Rights in the United States (2018).* [Disponible en línia.](#)
- 34 — AMERICAN CIVIL LIBERTIES UNION. *War Comes Home (2014).* [Disponible en línia.](#)
- 35 — ORGANITZACIÓ DELS ESTATS AMERICANS. *The IACHR Expresses Strong Condemnation for George Floyd's Murder, Repudiates Structural Racism, Systemic Violence against Afro-Americans, Impunity and the Disproportionate Use of Police Force, and Urges Measures to Guarantee Equality and Non-Discrimination in the United States (1 d'agost del 2009).* [Disponible en línia.](#)
- 36 — FEDERACIÓ INTERNACIONAL PELS DRETS HUMANS. *Constitutional Coup in Russia: Putin's Move to Devalue International Human Rights Treaties Could Set Dangerous Global Precedent.* [Disponible en línia.](#)
- 37 — INTERNATIONAL PARTNERSHIP FOR HUMAN RIGHTS. *Human Rights Impact Assessment of the Covid-19 Response in Russia (agost de 2020, p. 14).* [Disponible en línia.](#)
- 38 — CITIZENS' WATCH. *The Right to a Competent Legal Defense During the Covid-19 Pandemic*, p. 3. [Disponible en línia](#) (en rus).
- 39 — Llei federal núm. 99-FZ d'1 d'abril del 2020.

- 40 — Normes sobre la conducta dels ciutadans i les organitzacions durant l'augment de la preparació o el règim d'emergència. Reglament núm. 417 de 2 d'abril del 2020.
- 41 — Informe de l'IHPR, p. 29.
- 42 — Decisió núm. 6 del Cap Mèdic de l'Estat de la Federació Russa de 13 de març del 2020 sobre les mesures addicionals per disminuir els riscos de propagació de la COVID-19.
- 43 — HUMAN RIGHTS WATCH. *Russia: Journalists Held Over Peaceful Pickets*, 29 de maig del 2020.
- 44 — Resolució adoptada el 7 de maig del 2020 i efectiva a final de maig (per la qual es prohibeixen les reunions massives fins al 31 de maig del 2020). [Disponible en línia](#).
- 45 — NOVAYA GAZETA. *The authorities did not authorize yet another meeting against the Constitution* (13 de març del 2020). [Disponible en línia](#).
- 46 — ROTH, Andrew. «Russia defies calls to halt Victory Day parade rehearsals», *The Guardian*. [Disponible en línia](#).
- 47 — RADIO FREE EUROPE/RADIOLIBERTY. *Russian Police Detain Dozens Amid Continuing Protests in Khabarovsk*. [Disponible en línia](#).
- 48 — Informe de l'IPHR, p. 30.
- 49 — RADIO FREE EUROPE/RADIO LIBERTY. *Opera Singer Arrested For Initiating Anti-Government Rallies In Russia's North Ossetia*. [Disponible en línia](#).
- 50 — HUMAN RIGHTS WATCH. *Russia: Publish Data About Covid-19 in Institutional Care Lack of Information Could Exacerbate Spread of Infection, Deaths*.
- 51 — HUMAN RIGHTS WATCH. *Russia: Publish Data About Covid-19 in Institutional Care Lack of Information Could Exacerbate Spread of Infection, Deaths*.
- 52 — L'article 207.1 del Codi penal considera com a delicte divulgar públicament de manera intencionada informació falsa encoberta com a certa sobre circumstàncies perilloses per a la vida i la seguretat de la ciutadania o mesures per garantir la seguretat de la població i les zones, de maneres i mètodes de protecció davant d'aquestes circumstàncies. Vegeu l'[article publicat al web consultant.ru](#) (en rus).
- 53 — Article 13.5, paràgrafs 9, 10 i 11 del Codi de delictes administratius.
- 54 — AGORA INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS GROUP. *The fake news 'infodemic': the fight against coronavirus as a threat to freedom of speech*. [Disponible en línia](#).
- 55 — AGORA INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS GROUP. *The fake news 'infodemic': the fight against coronavirus as a threat to freedom of speech*. [Disponible en línia](#).
- 56 — INTERNATIONAL PRESS INSTITUTE. *New 'fake news' law stifles independent reporting in Russia on COVID-19*. [Disponible en línia](#).
- 57 — TVRAIN.RU, *За полгода «Яндекс» получил от властей более 15 тысяч запросов на раскрытие данных пользователей. 84% удовлетворили*. [Disponible en línia](#) (en rus).

- 58 — FEDERACIÓ INTERNACIONAL PELS DRETS HUMANS. *Constitutional Coup in Russia: Putin's Move to Devalue International Human Rights Treaties Could Set Dangerous Global Precedent*. [Disponible en línia](#).
- 59 — BRITISH BROADCASTING CORPORATION. *Putin strongly backed in controversial Russian reform vote*. [Disponible en línia](#).
- 60 — FEDERACIÓ INTERNACIONAL PELS DRETS HUMANS. *Russia's Constitutional Vote: France, EU and the International Community Must Not Recognise Results*. [Disponible en línia](#).
- 61 — WARLOP, Quentin. *Entre changements de stratégie et contradictions, la drôle de ligne de Donald Trump face au coronavirus* (2020). [Disponible en línia](#).
BBC News. *Coronavirus: Trump's signals 'not helpful', says Fauci* (29 de juliol del 2020). [Disponible en línia](#).
- 62 — MUDDE, Cas; ROVIRA KALTWASSER, Cristóbal. *Populism: A Very Short Introduction*. Oxford University Press, 2017.
- 63 — BECKETT, Lois. «Armed Protesters Demonstrate against Covid-19 Lockdown at Michigan Capitol». *The Guardian* (30 d'abril del 2020). [Disponible en línia](#).
- 64 — GABBATT, Adam. «Why the DeVos Family's Backing of the Michigan Protests Is No Surprise», *The Guardian* (26 d'abril del 2020). [Disponible en línia](#).
- 65 — SEITZ, Amanda. «Facebook groups pivot to attacks on Black Lives Matter », *AP NEWS* (5 de juliol del 2020). [Disponible en línia](#).
- 66 — BECKETT, Lois. «Nearly all Black Lives Matter protests are peaceful despite Trump narrative, report finds», *The Guardian* (5 de setembre del 2020). [Disponible en línia](#).
CONFLICT LOCATION & EVENT DATA PROJECT. *Demonstrations & Political Violence in America: New Data for Summer 2020* (3 de setembre del 2020). [Disponible en línia](#).
- 67 — GABBATT, Adam. «Felony charges against BLM protesters are 'suppression tactic', experts say», *The Guardian* (16 d'agost del 2020). [Disponible en línia](#).
- 68 — CENTER FOR CONSTITUTIONAL RIGHTS; FEDERACIÓ INTERNACIONAL PELS DRETS HUMANS. *USA - No to the Instrumentalization of the Legal System against Two Black Lives Matters Protesters*. [Disponible en línia](#).
- 69 — LEVIN, Sam; SINGH, Maanvi. «America's Protest Crackdown: Five Months after George Floyd, Hundreds Face Trials and Prison», *The Guardian* (27 d'octubre del 2020). [Disponible en línia](#).
- 70 — Ordre executiva sobre la protecció dels monuments, memorials i estàtues dels Estats Units i la lluita contra la violència criminal recent.
- 71 — The New York Times, "Russian Historian Who Found Stalin-Era Graves Is Convicted". [Disponible en línia](#).
- 72 — El 22 de juny, el Segon Tribunal Militar del Territori Occidental va condemnar Viktor Filinkov a 7 anys i Iuri Boiarshinov a 5 anys i mig de presó en un cas que els membres de l'oposició i els defensors dels drets humans han descrit com a «inventat». RADIO FREE EUROPE/RADIO LIBERTY. "Two Defendants In Russian 'Network' Case Receive Lengthy Prison Terms". [Disponible en línia](#).

Jimena Reyes

Jimena Reyes és directora de l'Oficina de les Amèriques de la Federació Internacional de Drets Humans (FIDH) des de l'any 2003. Des de llavors, ha investigat violacions dels drets humans i polítiques públiques en un total de 17 països d'Amèrica Llatina i Amèrica del Nord, i ha contribuït a la redacció de més de 30 informes sobre qüestions de drets humans. També ha defensat diverses causes relacionades amb els drets fonamentals en l'àmbit nacional, regional i internacional, representant a víctimes de Xile i Hondures davant del sistema de drets humans inter-americà i coordinant litigis nacionals a França, Bèlgica i Espanya. Al llarg de la seva trajectòria, ha redactat i presentat informes sobre Colòmbia, Hondures i Mèxic davant del Tribunal Penal Internacional. És coautora de diversos llibres, informes i articles, entre els quals *Europe, Diplomacy and Development* (2001), "United States-Mexico Walls, Abuses, and Deaths at the borders" (2008), "L'Amérique Latine et l'obligation de juger ou d'extrader les responsables de crimes contre l'humanité" (2011) o "La Corte Penal Internacional y sus primeros 10 años: un enfoque práctico" (2012).

Ilya Nuzov

Ilya Nuzov és director de la secció d'Europa de l'Est i Àsia Central a la Federació Internacional pels Drets Humans (FIDH) i doctorand de la Facultat de Dret de la Universitat de Ginebra. És professor associat de Dret Internacional Humanitari i Dret Internacional dels Drets Humans a l'Acadèmia de Dret Humanitari Internacional i Drets Humans de Ginebra (ADH). Les seves àrees de recerca giren al voltant dels aspectes legals de la justícia de transició, especialment a Rússia i a Ucraïna. És autor de diverses publicacions i articles acadèmics: alguns dels més recents són el capítol "Post-Conflict Justice: Extending International Criminal Responsibility to Non-State Entities" (2020) i l'article "Freedom of Symbolic Speech in the Context of Memory Wars in Eastern Europe" (2019).

Hugo Gabbero

Hugo Gabbero és el director del Servei de Protecció dels Defensors dels Drets Humans de la Federació Internacional de Drets Humans (FIDH), des d'on treballa en la implementació d'estratègies i activitats de protecció dels defensors dels drets humans a tot el món, en cooperació amb les direccions temàtiques i regionals de la FIDH, membres internacionals i integrants del consell executiu i també organitzacions i socis sobre el terreny. Durant els darrers anys, ha dut a terme diverses missions sobre la situació dels defensors dels drets humans a Bangla Desh, Azerbaidjan, Bielorrússia i Filipines. També va redactar i coordinar una sèrie d'estudis temàtics i per països sobre els marcs legals i les restriccions pràctiques que afecten a la societat civil a tot el món. Ha fet seguiment de missions d'investigació, observacions de judicis i viatges de defensa. Alhora, està en contacte diàriament amb defensors dels drets humans en perill a tot el món i s'encarrega dels programes d'assistència, creació de capacitats i mobilització per donar suport a aquells que tenen un risc més alt. També interactua regularment amb grups d'interès institucionals dedicats a la protecció dels defensors dels drets humans d'àmbit mundial i regional.